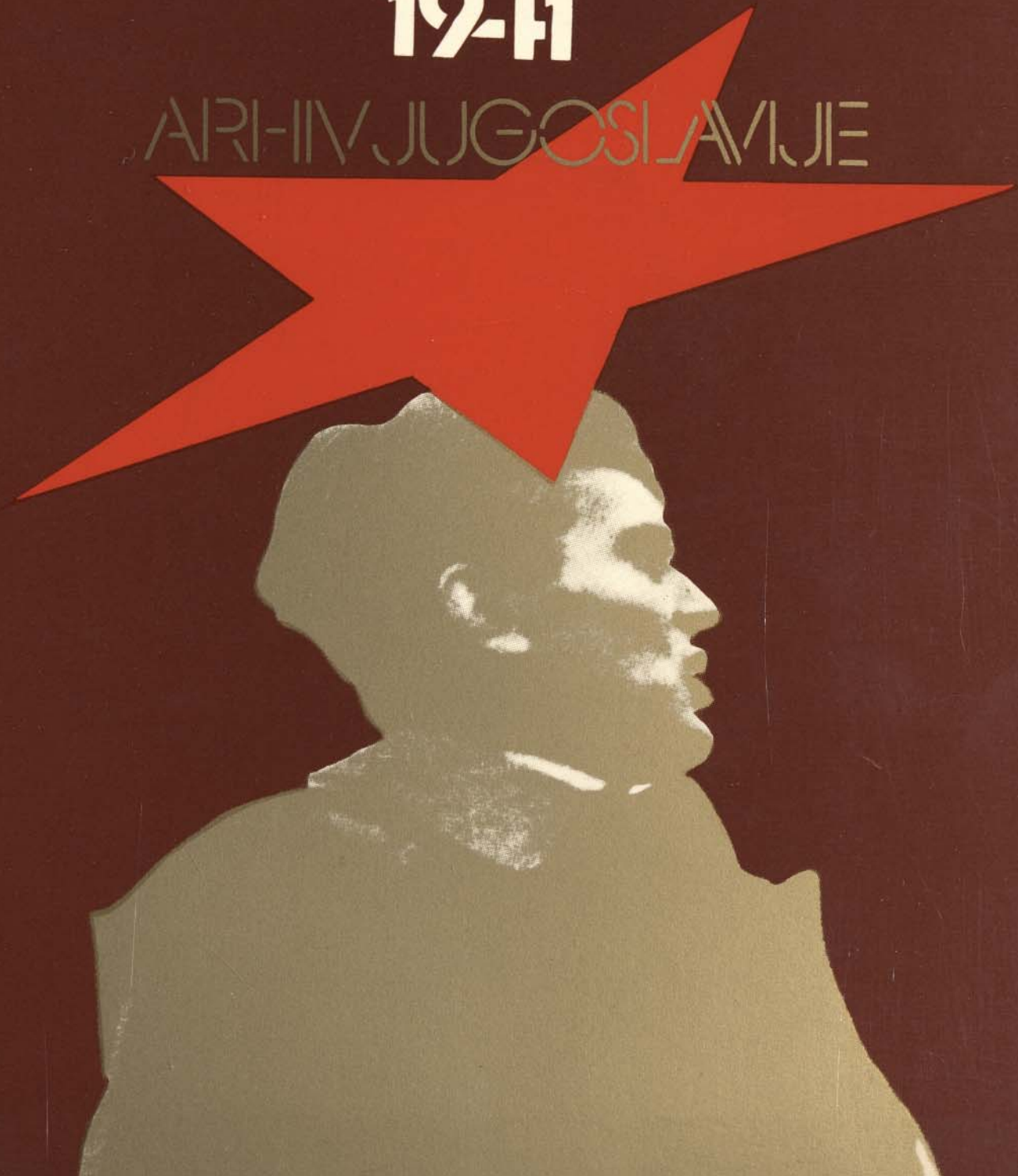

JUGOSLAVIJA 1941

ARHIV JUGOSLAVIJE

JUGOSLAVIJA 1941

ARHIV JUGOSLAVIJE

Beograd, Vase Pelagića broj 33 /Topčiderska zvezda/

IZLOŽBA ARHIVA JUGOSLAVIJE POVODOM 40-GODIŠNJICE USTANKA NARODA
I NARODNOSTI JUGOSLAVIJE

Za izdavača
Dr Sida Marjanović

Urednik
Božidar Bojović

Beograd, 1981. godine
Arhiv Jugoslavije, Vase Pelagića broj 33

JUGOSLAVIJA
1941. godine

Autor izložbe
Živojin B. Spasić

Saradnici
Borka Božović
Mirjana Milenković
Desanka Popović
Radomir Milić
Dimitrije Spasojević
Slavica Mijatović
Biserka Mandić

Umetnička oprema plakata i naslovne strane kataloga
Miodrag Knežević, akademski slikar

Izložba »Jugoslavija 1941. godine« predstavlja situaciju i zbivanja u zemlji u vreme kad je Jugoslavija okupacijom bila uništena kao država, podeljena među fašističkim silama, vreme koje svaki Jugosloven s razlogom smatra veličanstvenim razdobljem naše istorije. To je, takođe, najznačajnije razdoblje u — kako je to drug Tito rekao — »slavnoj istoriji Komunističke partije«, jer je ona tada »izvršila veliki zadatak organizatora i rukovodoca narodnooslobodilačkog rata i socijalističke revolucije«.

Ustanak i rat naroda Jugoslavije protiv sila fašizma, koje su 1941. godine porobile čitavu Evropu i duboko prodirale u Sovjetski Savez, moguće je u svoj istorijskoj veličini sagledati samo kroz celovit svetski proces antifašističke borbe. Istovremeno s oslobodilačkim ratom, koji je odredio sudbinu i budućnost Jugoslavije, kao socijalističke i nesvrstane zemlje, počeli su i svi revolucionarni procesi na kojima su utemeljeni i savremeni odnosi jugoslovenskih naroda i narodnosti, kao i odnosi Jugoslavije sa svetom.

Ustanak naroda Jugoslavije, koji je organizovala i vodila, s Titom na čelu, Komunistička partija, jedina politička organizacija koja nije priznala kapitulaciju, organizovan je i vođen kao permanentni partizanski rat, kao samostalni front vojske narodnooslobodilačkog pokreta, koja će — vezujući na sebe i do milion fašističkih vojnika — izrasti u jedinstvenu armiju, jedinu u čitavoj okupiranoj Evropi osposobljenu da sama oslobodi svoju zemlju, kao karika u lancu rasporeda armija antifašističke koalicije. Naša armija je, što priznaju i najviši saveznički komandanti (feldmaršal Aleksander) »jedina saveznička vojska u Evropi kojoj je poveren poseban front, jedina koja vodi samostalne operacije«. Vlada Sovjetskog Saveza je u ratu utvrdila da »herojska borba bratskih jugoslovenskih naroda... služi kao primer koji nadahnjuje sve porobljene narode Evrope«.

Narodnooslobodilački pokret u Jugoslaviji sa svojom vojskom, koja je formirana kao partizanski odredi i sa svojom vlašću, koja se uspostavlja kao narodnooslobodilački odbori, nije bio ilegalni ili poluilegalni pokret otpora, nego rat postupno naoružavanog naroda. Vojna strategija toga rata se zasnivala na političkoj strategiji Komunističke partije, koja je polazila — kao partija masa, kao sudbinski interes osnovnih slojeva naroda — od marksističkog shvatanja da »revoluciju ne može izvesti ni jedna partija — revoluciju može izvesti samo narod«. Ta politička strategija bila je više godina u najdubljoj ilegali razrađivana i potpuno zaokružena na Petoj zemaljskoj konferenciji KPJ, oktobra 1940. godine. Tito je na osnovu te strategije, na sednici najvišeg partijskog rukovodstva, još u aprilskom ratu, utvrdio — i to napisao u petnaesto-aprilskom proglasu CK KPJ — da će »komunisti i čitava radnička klasa ustrajati do konačne pobjede, u prvim redovima narodne borbe protiv osvajača« i pri tome je pozvao narode Jugoslavije da ustraje duhom, jer će se iz ovog krvavog imperijalističkog pokolja rađati novi svijet, zbrisat će se zauvijek korijeni imperijalističkih ratova i nacionalnog porobljavanja. Stvorit će se na istinskoj nezavisnosti svih naroda Jugoslavije slobodna, bratska zajednica«.

Pripremajući ustanke naroda Jugoslavije, komunisti su imali zadatak da se »usidre u narodu«. Osnovne pripreme za ustanke jugoslovenskih naroda obavljene su od aprila do jula. U tim pripremama osnovno je bilo uveriti narod da njegova sudbina zavisi od njega samo (»Znajte da vaše oslobođenje može i mora biti izvojevano vašim sopstvenim snagama«), da svaki narod mora sam sebe osloboditi i da se u toj oslobodilačkoj borbi može pobediti samo u savezu svih jugoslovenskih naroda (»Ostvarite bratski borbeni savez sa ostami narodima Jugoslavije, u borbi za slobodu i nezavisnost, u borbi za zajedničku i vašu bolju budućnost!«). Po Titovoj vojnoj strategiji narodnooslobodilačkog rata, naš partizanski rat nije bio klasična gerila, već — kao što je rečeno — »polazni i osnovni oblik i sredstvo svenarodnog ustanka« odnosno »onaj najpodesniji i jedini mogući oblik revolucionarne mobilizacije i vojne organizacije i akcije ustaničkih snaga, koji omogućava neprekidno kvantitativno i kvalitativno prerastanje partizanske oružane snage ustanka u snažnu oslobodilačku i revolucionarnu armiju, koja bi bila u stanju da samostalno izvojuje odlučujuće bitke za konačnu pobjedu ustanka«.

Ulazeći u takav rat, u ustanke, znali smo da je nemoguće tući i konačno pobediti okupatora i njegov kvislinski sistem, uspostavljen kao zločin, bez svesnog i dobrovoljnog učešća osnovnih slojeva naroda. Takođe smo znali da u procesu oslobodilačke borbe, u procesima rušenja okupatorske ili kvislinske vlasti, moraju neprestano dolaziti do izražaja upravo interesi osnovnih slojeva naroda.

Izložba svedoči o svim tim procesima, sagledavajući sve vreme Jugoslaviju u svetu. Tu su partijski proglašeni (zbir odluka i instrukcija), tu je ilegalna štampa, tu je sagledana organizacija i pokret masa u Narodnom frontu, tu je vojska narodnooslobodilačkog pokreta, tu je slika fašističkog zločinačkog sistema...

U svemu tome tu su i ključni datumi:

- antifašističko raspoloženje osnovnih slojeva naroda jasno izraženo 27. marta 1941. godine,
- aprilske sednice partijskog rukovodstva i odluke o nastavljanju antifašističke oslobodilačke borbe.
- Majsko savetovanje CK KPJ i opredeljenje za ustanak s vodećom ulogom Partije,
- 22. jun i pretvaranje Vojnog komiteta CK KPJ u Glavni štab NOPO Jugoslavije,
- 4. jul i odluka o vojnoj strategiji ustanka zamišljenog u obliku partizanskog rata,
- julski ustanci jugoslovenskih naroda.

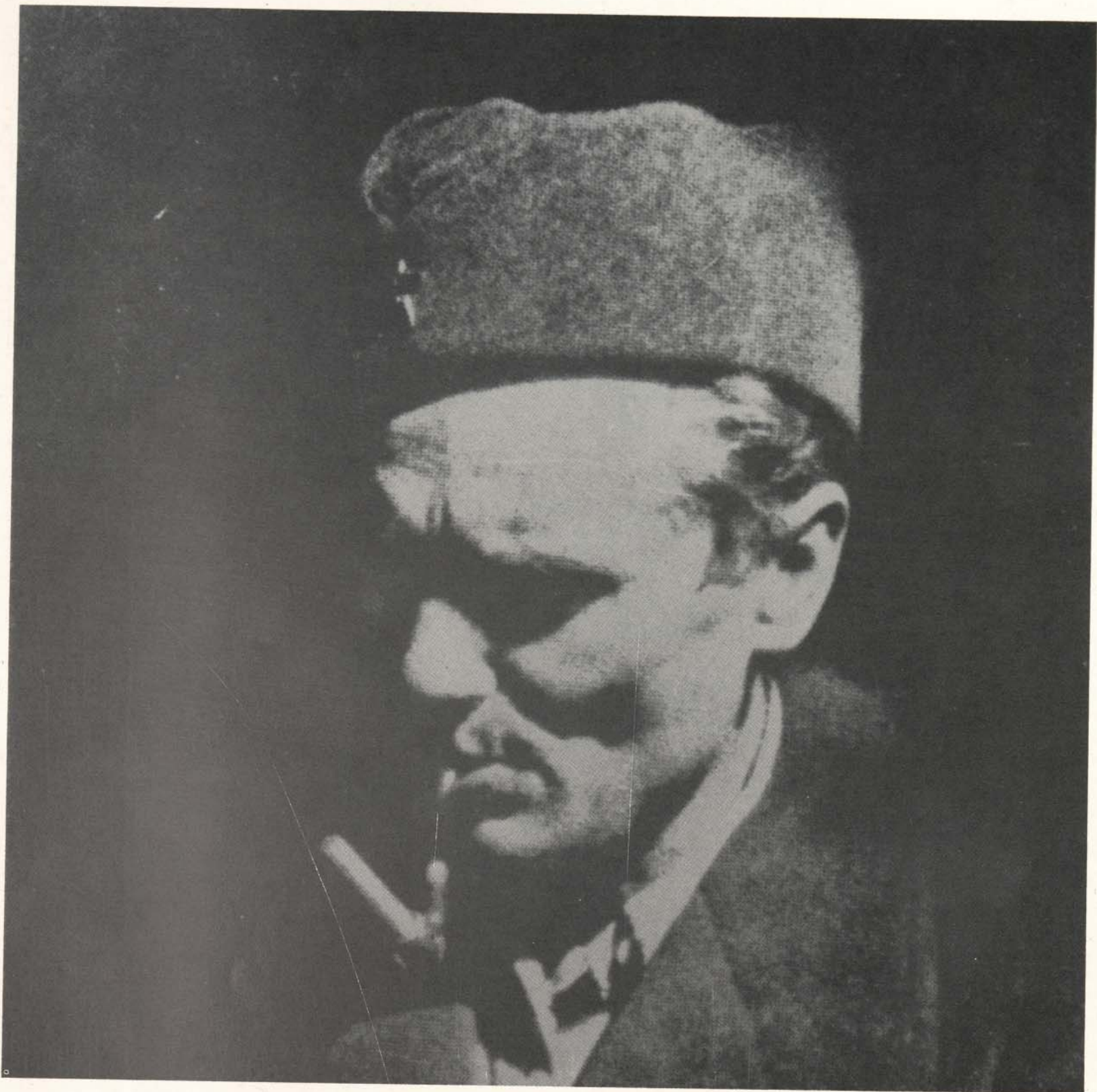
Prvo razdoblje narodnooslobodilačkih ustanaka zaokruženo je Savetovanjem u Stalicama 27. septembra 1941. godine. Već tada u svim krajevima Jugoslavije imamo slobodne teritorije, jedina takva područja u Evropi, a u Srbiji je stvorena Užička republika. Vojna rukovodstva ustanka, ranije formirana pri partijskim rukovodstvima svih jugoslovenskih pokrajina, u Stolicama — s vizijom tada već temeljene federacije ravnopravnih naroda i narodnosti — prerastaju u glavne štabove. Odlukom da se u svakoj nacionalnoj pokrajini formira Glavni štab NOPO, koji rukovodi stvaranjem vojnih jedinica i vojnim operacijama, i da se u svakoj nacionalnoj pokrajini — razvojem negde već uspostavljenih narodnooslobodilačkih odbora — obrazuje glavni narodnooslobodilački odbor, koji će rukovoditi i stvaranjem i razvojem nove, istinski revolucionarne narodne vlasti, pri čemu Vrhovni štab, na čelu s Titom, objedinjuje celokupnu vojnu i političku funkciju rukovođenja narodnooslobodilačkim pokretom, postavljeno je i zaključeno prvo utemeljenje istinske narodne federativne Jugoslavije.

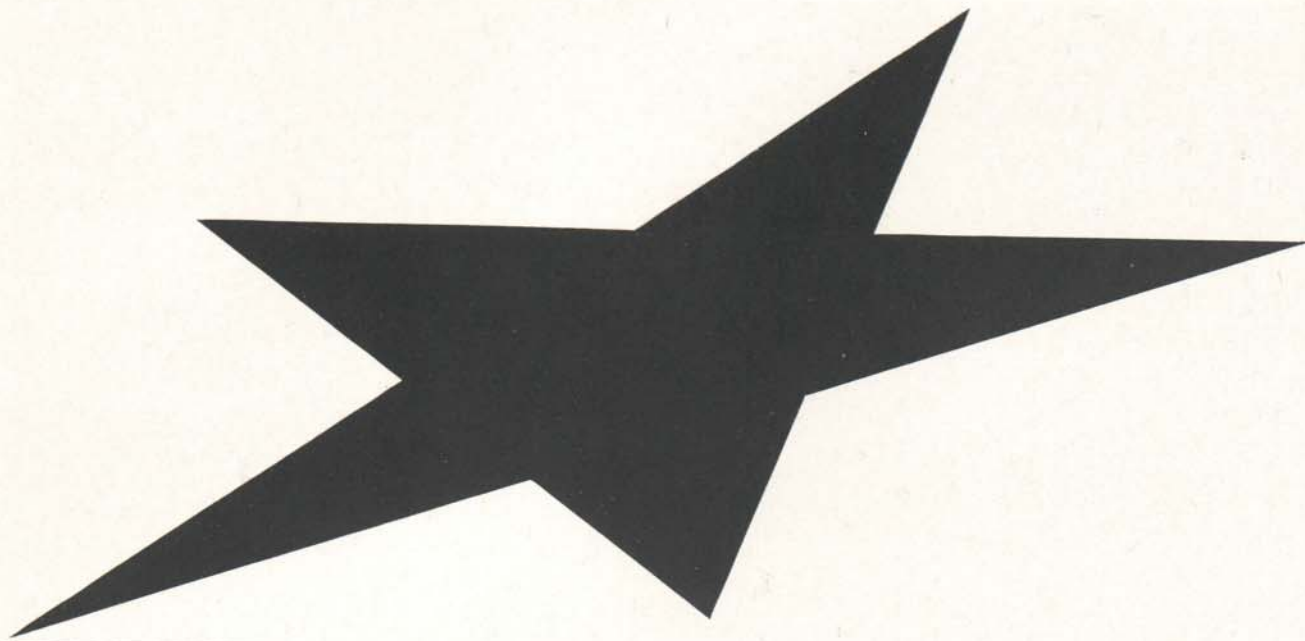
Ključna utemeljenja buduće Jugoslavije, uspostavljena 1941. godine su:

- federacija ravnopravnih naroda i narodnosti, u zajednički vođenoj borbi, opredeljenih za zajedništvo, zasnovano na bratstvu i jedinstvu,
- narodna vlast, koja će funkcionisanjem na delegatskom principu izrasti u demokratiju socijalističkog samoupravljanja,
- sistem opštenarodne odbrane zasnovane na naoružanom narodu,
- nesvrstana međunarodna politika.

Utemeljena na tim principima, Jugoslavija je iz rata, oslobođena sopstvenim snagama, izašla i kao novo društvo i kao novo državno uređenje, još u ratu međunarodno priznata.

Kosta Nađ

Pored izložbe dokumenta na temu »Jugoslavija 1941. godine«, Arhiv Jugoslavije priredio je i program u tehnici multivizije na sistemu od šest projektora elektronski sinhronizovanih za projekciju na tri ekrana u trajanju od 24 minuta.

Preko 170 originalnih dokumenata više od 200 fotografija i 110 isečaka što je sadržano u ovom programu su najvećim delom iz fondova Arhiva Jugoslavije.

Multivizija, kao novije sredstvo informisanja pruža mogućnost ne samo istraživačima, javnim i stručnim radnicima da se upoznaju sa dokumentima koje čuvaju naši arhivi, već i širu javnost i omladinu.

Prednosti slikovnog načina prezentiranja arhivske građe, dokumenata, fotografija i izvadaka iz strane i domaće štampe je u tome što u kratkom vremenu, na sugestivan ali i pristupačan način saopštava audio vezuelnim putem neophodne podatke i objašnjenja uslova i stanja u kojima su nastala najvažnija dokumenta za istoriju Jugoslavije u određenom periodu.

Multivizija, u domenu masovnih komunikacija danas u svetu postaje sastavni deo obrazovnog procesa, što je deo napora koje ulaže Arhiv Jugoslavije u svojoj kulturnoj i vaspitačkoj misiji.

Ovaj multivizijski projekat Arhiv Jugoslavije je realizovao uz pomoć USUF-a Udruženja Samostalnih Umetnika Fotografije Srbije, pod stručnim vođstvom Nikole Radoševića, fotofilmskog umetnika.

PRILOZI

1. Josip Broz Tito, vrhovni komandant NOV i POJ
2. Faksimil lista »Vreme« o pristupanju Kraljevine Jugoslavije silama Osovine
3. Od ranog jutra 27. marta ulice Beograda bile su preplavljene masom sveta; sa svih strana na raznim prevoznim sredstvima hitalo se u središte grada. Izvikivane su parole »Bolje rat nego pakt«, »Bolje grob nego rob«
4. Ruševine Beograda, aprila 1941. godine
5. Posle događaja od 27. marta CK KPJ je upozorio narode Jugoslavije na novonastalu situaciju i potrebu mobilizacije svih snaga u odbrani zemlje
6. Načelnik štaba Vrhovne komande vojske Kraljevine Jugoslavije armijski general Kalafatović sprovodi u delo naređenje predsednika vladne Dušana Simovića o kapitulaciji
7. Posle nepunih 10 dana borbe, 17. aprila 1941. godine, predstavnici Vrhovne komande Jugoslovenske vojske potpisali su bezuslovnu kapitulaciju
8. »Radnici, seljaci i građani Jugoslavije! Fašistički banditi su napali Sovjetski Savez — zemlju radnika i seljaka...« — proglas CK KPJ od 22. juna 1941. godine
9. Kuća Vladislava Ribnikara (Dedinje, Beograd) u kojoj je održana sednica Politbiroa CK KPJ, 4. jula 1941. godine i doneta odluka o dizanju ustanka
10. Proglas CK KPJ u kome se narodi Jugoslavije pozivaju na oružani ustanak protiv fašističkih okupatora
11. Jedan od prvih partizanskih odreda: Rađevska četa, 1941. godine
12. Avgusta 1941. godine grupa političkih osuđenika pobjegla je iz robijašnice u Sreskoj Mitrovici i odmah se priključila partizanima
13. Grupa prvoboraca i organizatora ustanka u Crnoj Gori
14. Partizani U Divoselu kod Gospića 1941. godine
15. Dolenjski partizani 1941. godine
16. Grupa boraca Bilećkog partizaniskog odreda
17. Partizani iz okoline Konjica
18. Partizani na zarobljenom tenku u Zavlaci u jesen 1941. godine
19. Slavonski partizani
20. Kolona makedoskih partizana na planini Munos 1941. godine
21. Istaknuti borci Kosova i Metohije: Boris Vukmirović, Ramiz Sadiku i Dževad Hamza
22. Selo Stolice i kuća u kojoj je septembra 1941. godine održano savetovanje Vrhovnog štaba NOJ i POJ
23. Faksimil saopštenja Vrhovnog štaba NOPOJ od 4. novembra 1941. godine u kome se pred javnost iznose naponi Vrhovnog štaba da dođe do sporazuma sa Dražom Mihailovićem i pokušaji četnika da iznenadnim napadima zauzmu centar oslobođene teritorije
24. Faksimil naređenja Vrhovnog štaba o postupku prema zarobljenicima
25. Faksimil naređenja Vrhovnog štaba NOPOJ o prikupljanju i štednji oružja i municije
26. Rudo — 22. decembra 1941. godine: Tito govori borcima Prve proleterske brigade
27. Karta oslobođene i poluoslobođene teritorije u jesen 1941. godine

НАРОДИ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Радици, селаци и грађани, војници, подофицири и официри!

Ових смо дана били сведоци неучинене издaje над народима Југославије са стране владе Цветковић—Мачек—Куловић. Уместо да се задовоље неодољиве жеље народа и створи пакт о узajамној помоћи са великом и миљубавном земљом—Советски и Савезни—дај очувања независности народа Југославије, ради избегавања ратног сукоба и спаса земље и грађана од пустошења, ранија влада је капитулантски издала Југославије и приступила Тројном пакту осовинских империјалистичких освајача. Под снажним притисцима народног револта на челу са Комунистичком партијом Југославије та претвора издajничка влада заједно с Павлом Карађорђевићем била је избачена и заменила ју је нова влада генерала Душана Симовића од које народ има право да очекује да ће завршити ратне захтеве који претстављају за народне масе питање њихових слобода, њихове независности, њиховог слатанка, њиховог живота, њихва слас од ратних страхова—захтеве који значе: мир, хлеб и слободу.

Народи Југославије сада очекују остварење свих захтева од оне владе, траже хитна дела и не могу и неће се задовољити својим обећањима и изјављивањима под разним капитулантским и спољним политиком. Нова влада још се није изјаснила како ће се односити према Советском Савезу; да ли ће успоставити тесне пријатељске везе са овом моћном социјалистичком земљом и створити с њом пакт о узajамној помоћи; растргнути издajнички и капитулантски уговор о приступању Тројном пакту који прети авача савезу и понижење за наше народе. Независност народа Југославије налази се у стеној опасности. Сваки минут је драгоцен за уклањање те опасности. Народне масе Југославије траже пружамање хитне помоћи са стране данашње владе—траже хитно остварење пакта о узajамној помоћи са Советским Савезом.

Радици, селаци, грађани, војници, подофицири и официри:

Народима Југославије прети опасност с једне стране од капитулантских и издajничких елемената који ће и даље покушати све да почују осовинских сила развију отпорне силе и остале земљу, а с друге стране од резултата их енглеских ратних хушкача и великохрватских шовиниста који са својим пројекцијма гурају земљу у ратни покол. Случај са разбијањем Немачког саобраћајног бирода и инцидент са фоч Херском, немачким послаником, доказују да је потребно дати одлучан отпор таквим елементима и онемогућити понављање сличних провокаторских испада. Не дајте да ти неодговорни елементи и империјалистички агенти, нарочито у Србији, врше своју провокаторску работу. Дајте општенародни отпор свима онима који хоће да спасоносно стремљења народних маса за очување независности скриву у правцу ратних циљева империјалиста. Нећемо империјалистичког рата, нећемо бити оруђе у рукама енглеских империјалиста, као што нећемо бити робови немачких и италијанских империјалистичких освајача и крвника многобројних поробљених народа. Хоћемо мирни, слободни и достојан живот који ово време а можемо остварити само ако се сложимо на Советски Савез ахо се народима Југославије дају њихова демократска и национална права и слобода.

Радици, селаци и грађани Хрватске!

Издajничка и реакционарна владајућа класа у Хрватској, која носи велики део кривице за незавну издajку владе Цветковић—Мачек—Куловић над народима Југославије и даље потајно шурове и трује судбином хрватског народа са немачко—талијанским империјалистичким освајачима. Та реакционарна, противнародна владајућа класа и отворени франковачки агенти осовинских империјалиста припремају нову издajку над народима Југославије, а напосе над хрватским народом, припремају распарчавање наше земље да би је на тај начин лакше учинили пленом немачких и талијанских империјалистичких грабежљиваца.

Радици, селаци и грађани Хрватске!

Не дајте да ти издajнички остваре своју паклену замисао и гурију хрватски народ у стеној опасности немачких освајача само зато да би та капитулантска класа помоћу немачке војничке чине осигурала даље несметано изрибљивање развог народа градова и села Хрватске. Нека се све што је напредно и родољубиво у Хрватској, што неће поштства великим империјалистичким ослajничким јединица у борби против тих издajничких, што неће поштства великим града и села имаће на својој страни у борби за очување већ извојеваних тековина и слобода, у борби за своја национална права читав хрватски народ Србије и свих осталих делова Југославије.

Радици, селаци, грађани, војници, подофицири и официри Југославије!

Ми комунисти и сви траже да је у интересу очувања мира, у интересу јединства и слобод свих народа Југославије, у интересу одбрамбене снаге за очување слобод и независности народа Југославије да данашња влада одмах испуни захтеве за које се огромна већина народа годинама бори.

пакт о узajамној помоћи са Советским Савезом;

укидање свих ванредних закона и давање народима Југославије њихових демократских и националних права и слобода;

слобода синдикалног и политичког организовања;

потпуна амнестија свих политичких и војних осуђеника и повратак из француских логора херојских синова нашег народа—шпанских добровољаца;

стављање под суд свих петоклонаша, разних крволика који су по главачача Југославије мрцварили политичке ухапшенике, чишћење државног и војног апарата од свих противнародних елемената и туђих агената.

Живела слога и независност народа Југославије!

Доле империјалистички рат!

Живео Советски Савез, тврђава мира и заштитник независности малих народа!

30 марта 1941 г.

Централни комитет
КОМУНИСТИЧКЕ ПАРТИЈЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОПШТИ ОДЕЛА ОПЕРАТИВНОГ ОДЕЛА
3.0.1941

3.0.1941

9.30 часова.

Због неуспеха на овим фронтима, због потпуног расула наше војске у Маџарској, Румунији и Словенској као и због тога, што смо после овог страног проучавања наше политичке и војничке ситуације дошли до закључка, да је сваки даљи војнички отпор немогућ и да би могао довести до непотребног проливања крви без икаквог изгледа на успех, а како с друге стране овај рат није имао ни каквог циља ни вековних војничких старешина, то, без обзира на тоследају реченицу у тачки 3 а на основу тачке 4 овог шареџа - одлучили смо следеће:

1.- Да одмах, док цела наша територија није окупирана, затражимо прекид непријатељства с немачким и италијанским групама;

2.- Да предузмемо све потребне заштитне мере савременог примирја с немачким и италијанским групама у циљу да војсци и народу олакшамо све последице овог немачког рата и

3.- Да се у овом циљу одмах предузму потребне мере.

Начелник штаба Врховне Команде,
армиски генерал,

Степан Калаџић

Помоћник Начелника Штаба Врховне
Команде,
дивизијски генерал,

Милош Штимац

Начелник Оперативног Одељења
Штаба Врховне Команде,
дивизијски генерал,

Јанко Радосављевић

Јед Оперативног Одељења Оператив-
ног Штаба Врховне Команде,
генералштабни потпуковник,

Бранко В. Томић

Раној Јутра 27 Јуна напали су разударени немачки фашистички бандита на велику и мирољубиву државу радника и сељака, на Совјетски Савез. Ови професионални злочинци дошућали су се исто тако изневера и мучки над цитбуће градоуе Совјетскога Савеза као што су се десет недела томе назад дошућали над Београд да их саспу својим убојничким градиатама. Онај нов нечувени злочин фашистичких убојница капитулије је страшилом огорченем не само срца двестомилујанитог народа земље социјализма, већ и срца разлог човечанства че тавог света.

Пролитиши потоке крви, завршиши у прио читаву Европу и позјармивши њене народе Немачка фашистичко-капиталистичка банда, на челу са лудаклом Хитлером натерала је своје, нечином краљу окупане чопоре на цватући Совјетски арт. да руше оно што се 23 године циновским напорима градили народи Совјетскога Савеза. Али крвожедни фашистички злочинци и њихови сатрапи у осталим капиталистички земљама дуто су се овог пута преварили. Немају они сада против себе слабе европске државе, вођене од издајничке капиталистичке класе; земље, изнутра растроване, разјединене и ослабљене петоголоуашним издајничким разлог, већ имаду против себе сложене двестомилујанске народе великог Совјетског Савеза, окупљене око херојске партије бољшевика, окупљене око свог великог и мудрог вође, друга Стаљина. Они имаду против себе непобедну црвену армију, грозну силу, која стоји као гранитна стена на одбрајни социјалистичке отаџбине. Они имају против себе радни народ и национално угњетене читавог свијета. То је данас та сила која ће поломити не само зубе крвожедним фашистичким зверовима, него ће потпуно уништити ту зарату која хоће да спојим сирадом окужи читав свет.

Радници, сељаци и грађани!

Немачки фашистички освајачи попутали су, по своје обичају онај свој злочинички напад на Совјетски Савез са најординалијим измишлотицама. Они су на бруу руку скрипали неку оптужбу против Совјетског Савеза кокушавајући оправдани код свога народа и код осталог поштеог света свој напад, који се ничим не може оправдати. Може ли ико поштен бизнста? Не може. Измазла фашистичка пропаганда и пропаганда њихових реакционарних сестара у осталим капиталистичким земљама па и код нас почела је бијесно ритати свој отров лажки и клевете против С.С.С.Р.а. Она ће вас дивно експлатати са све могућим лажним вестима о својим тобожњим „победима“ да завара њој народ и унесе забуну код свих оних који желе пораз фашистичким освајачима. Не верујте ништа фашистичким убојницама и крвожедним разлог народа. Сачувајте вашу хладнокривост и чините све да се убрза пропуст тих најнећих злочиница што их пачи историја човечанства. Верујте чврсто у то, да је Совјетски Савез са својом драгоуе армивом армијом тави сила коју нико на свету није кадар сваљати. Знајте да је Совјетски Савез у својој оправданој борби имати на својој страни не само симпатије, него и подршку милијонских радних маћа читавог света. Херојски народи Совјетског Савеза бију свој последњи бој, да једанпут за увек не само одбране велику социјалистичку отаџбину од фашистичко-капиталистичких аждаја, него и да спасу нападено човечанство да га сила не завеси понова не задеси средњевековни мрак и ропство.

Радници и раднице Југославије!

Купишо је сузбојисни тренутак. Започела је тудеа битка против најнећих непријатеља радничке класе. Битка коју су фашистички злочинци сами заместили мучким нападом на Совјетски Савез, назу свих трудобеника света. Драгоуе крв херојског Совјетског Народа пролива се не само радни и национално, ослобођења читавог човечанства. Према томе то је и наша борба, која с ми дужни подупиривати свим снагама па и својим жинотицама.

Пролетери свију земаља Југославије, на своја места, у пре борбене редове. Збиће чвсто своје редове око наше авангарде, Комунистичке партије Југославије. Сваки на своје место. Непокосељиво и дисциплиновано вршите своју прохетерску дужност. Спремајте се хитно за последњи и отсудни бој. Не дозволите да се пролева драгоуе крв херојских Совјетских народа без нашег учешћа. Ваше пароде морају бити: ниједан радник или радница не смеју отићи у фашистичку Немачку, да својим разлом јача снаге фашистичких бандита. Ни један топ, ни једна пушка, ни једно таче, ни једно оружје и т. д. не сме вљашом помоћи доспети у руке фашистичких злочиница. Мобилизујте све ваше снаге против тога, да наша земља буде база за снабдевање фашистичких руља, које као бесни пси наплазају на Совјетски Савез, на нашу драгу социјалистичку домовину, на нашу наду и кулу светиљу према којој са налом уштре они нападено радно човечанство читавог свијета.

Радници на железници и осталим транспортним средствима ви не смејете бити онај канаа кроз који ће пролазити убојито оружје и друга ратна средства намењена против Совјетског Савеза и вас самих. Сметите се ваших борбених традиција из прошле интервенције капиталистичког света против владе Совјетске републике. Учините све што је у вашој моћи, да оне могућите фашистичким злочинцима да вас искористе против Совјетског Савеза, него и пред радним народом наше земље и читавог света. Ми вас позивамо да у овим сузбојисним часовима извршите своју дужност која вам је намењена у овој

Омладино Југославије,

Бије се последи бој са твојим најнећим непријатељем — са крвожедним издајом генерације. са фашистичким злочинцима против које си се ти увек спремно борно када те је Комунистичка партија позвала. Против тих истих твојих крвожних непријатеља излаза генерација Совјетског Савеза већ бије тежак и крвави бој. Проведа своју драгоуе крв за твоју срећнију будућност, та иста омладина Совјетског Савеза која је са песмом на устима градила социјализам, која је већ имала извођено сас то значиме ти, омладино Југославије чвстем. И маа је сретај културни живот и осигурану будућност. Можеш ли ти омладино остати по срани? Не можеш, ти мораш такође сада бити у прним редовима борбе против фашистичких злочиница. Окупљај своје снаге у савезу Комунистичке омладине, да под вођством Комунистичке партије Југославије заузмеш своје место у борбеним редовима радничке класе.

Хрватски народе: радници, сељаци, војници и сва поштена интелегенција

Слава фашистичких освајача — издајник Павелић хоће да се хрватски народ искористи у борби против Совјетског Савеза и против ослободилачке борбе наших народа. Није ли већ тај, нечином краљу попутали злочинац иако довољно срамоте хрватском народу? Зар ћете дозволити да још и та страшно издаја буде покривено твојим хрватским именом? Зар ти хрватска господа већ нису у прошлости нанели довољно срамоте? Не. Сада када је твоја истинска слобода већ тако близа, ти, хрватски народе, нећеш допустити такве издаје. Војници у касарнама, радници у фабрикама, сељаци у селу, уједините се у један јединствени фронт и борите се свим средствима против те фашистичке издајничке банде и њихових фашистичких господара. Будите спремни да заједно са осталим радним народом града и села земља Југославије заузмеш своје место у прним редовима у борби за вашу срећнију будућност.

Срби, Словенци, Црногорци, Македонци, и сви остали поробљени народи Југославије,

ни који стећете под окупаторском чиниом, сви ви који љубите слободу и независност, који нећете фашистичкога ропства знајте да је купшо час нашег ошорог ослобођења од фашистичких освајача. Зато допринесите виши ваш доу у борби за вашу слободу, под вођством Комунистичке партије Југославије. Борба Совјетског Савеза јесте и ваша борба, јер се он бори против нашег непријатеља под чијим ви јармом стећете. Не дајте се завести разним доћним реакционарима који су у служби фашистичких бандита. Ваше место јесте у борбеним редовима радничке класе, која се бори за вашу истинску слободу и независност. Од те борбе зависи ваша будућност и будућност ваше дечи. Ако љубите своју слободу и независност, ако нећете бити туђи робови, ако желате да се ослободите фашистичког ропства онда помогните свим средствима праведну борбу велике и мирољубиве, земље социјализма — Совјетског Савеза, уједините своје снаге против ваших угњетача, фашистичких освајача, који поробисе и опљачкаше вашу земљу.

Комунисти Југославије,

Дошао је онај најтежи час кога смо ми у нашој борби вреднијали. Ми смо знали шта спремају фашистички злочинци против С.С.С.Р.а и читавог радничког човечанства. Крвожедни фашистички властодршци, који држе у ропству своје народе и народе позјармивених земаља известише нам рат до истребљења, најестичке преко ратња крвави покољ комуниста. Ми ту борбу прихваћемо, јер ми смо је очекивали и ми смо се на њу спремили. У тој борби неће бити партиона ни једног комуниста, јеру се фашистички крвници, а ми кажемо: у тој борби неће бити партиона злочинички фашистичким вођама и њиховим верним слугама, у тој борби неће бити партиона фашистичкој финансијској организацији и њеним сатрапима.

Комунисти Југославије! Не оклепајте ни тренутка већ се хитно спремајте за ту тежку борбу. Сместа прилагоите своје организације и њихов рад за нај последњи бој. Предузмите све да чим боље осигурате наше драгоуе казворе који су нам данас више него икад потребни у тој борби. Организуйте радне масе и предајте им наше тежко стечено искуство. Ставите на чело радних и национално угњетених маса и водите их у борбу против фашистичких издајничких наших народа. Одважност, дисциплина и хладнокривост исека влада међу вама, јер ви морате тине дати пример другим. Извршите своју дужност авангарде радничке класе Југославије. Напред у последњи и одлучни бој за слободу и срећу човечанства.

Да живи велика и непобедива земља социјализма — Совјетски Савез!

Да живи херојска партија бољшевика С. К. П.!

Да живи вођ и организатор пролећка и будућих побед великог и вољног Совјетског Савеза, друг Стаљин!

Да живи Комунистичка Интернационала!

Да живи Комунистичка партија Југославије!

Да живи међународна солидарност свих угњетених и поробљених!

Да живи јединство и борба радних маса Југославије!
Доле империјалистичко-фашистички злочинци најчелу са крвавима Хитлером, Мусолинијем и осталим сатрапима.

Централни Комитет
Комунистичке партије Југославије

Народи Југославије: Срби, Хрвати, Словенци, Црногорци, Македонци и други...!

10 Већ преко три веће бије се најтежа и најкрвава битка у историји света. С једне стране напредује фашистичка човор Хитлера који као изгладњели пси крвавих гу- (ица и испод њих језика чине очајне напоре да се дочепају оних огромних богатстава која су срби створили у зноју лица свога мирољубиви народи Совјетског Савеза. С друге стране бори се са до сада неуништим јуначком и самопожртвовањем хероја Црвене Армије, дивизје се чини и Совјетски народ на позни свога великог и генијалног вође, друга Сталина да одбрани своју земљу, да уништи крваве фашистичке хијене које су усудиле да нападну на мирољубиви цвату земљу, на његов миран рад, на његову културу, на његово благотање.

Радници, војска и грађани Југославије!

Поставио себи питање: да ли се народи Совјетског Савеза боре само за себе? Да ли се та њихова црвенова борба против фашистичких освајача тиче само њих? Не, она се тиче и нас. Она се тиче свих поробљених народа, она се тиче свих оних којима прети опасност поробљавања, она се тиче читавог културног света. Може ли дати се и једна култура чужег зрава вога развазавати и глатице ли жив фашистички крвавоји и освајача као се они тобоже боре против фашизма, да ли број европских народа. Не, у те воје лежи фашистички гласовица да нас више нико не в-руке. Увек су ти баналити нашла неки дами изговор кад год су напали на Совјетски Савез. Читав кул урни свет: сви народи поробљених земаља, народи Енглеске, Амрике итд. са презреним одбадују те најковиче лежи Хитлерове фашистичке банде и шачице њених верних паса у поробљених земаља. Свима ти народи симпатишу. Дине се херојској борби Црвене Армије и сарени су да помажу праведну борбу Совјетског Савеза. Јер су данас свијесни тога да је та борба совјетског народа једно и њихова борба; они су свијесни тога да је то борба на живот и смрт против највећег непријатеља човечанства слободе, културе и напретка. У читавом свету данас је већ створен јединствени фронт свих демократских прогресивних снага у борби против ирака, насиља и ропства—против фашизма.

Народи Југославије: Срби, Хрвати, Словенци, Црногорци, Македонци и други...!

Ваша је земља поробљена и опљачкана од тих истих злочника који се држиче да дигну своје ошваљаче каци на Совјетски Савез. Ви сте били победници у рату, али нисте војскари. Савне традиције борбе за правду и слободу ваших дедова не смеју бити заборављене. Сада не време да њих. ж. те да, сте достојни потомци својих слава предка. Свијесни су да је кинута чело да се догоде они само једна у бој против окупатора и освајача и њихову слугу фашистичких поробљених народа. Не пречите ни пред каквим терором непријатеља. Ни терор одога вајате масовним ударом по најосетљивијим тачкама фашистичких окупаторских бандала. Уништавајте све—све што користи фашистичким освајачима. Не дозвољава да наше землице преоде ратни интеријал и друга сретства која служе фашистичким хордама у њиховој борби против Совјетског Савеза. Створимо од наше земље последњу тврђаву за фашистичке освајаче.

Срби!

Ваше најбољи синови већ се боре по брдима против фашистичких гњетача. Но то није довољно, читав српски народ мора да помаже те борце и њихову борбу. Сви они који могу и који су способни нека ступају у партизанске одреде.

Фашистички окупатори осећају тај снажан отпор српског народа и зато настоје да по сваку цену створе од домаћих изрода своје оружје, своју потпору. Они су то потпору нашла у презреним изајници Љотићу, у такозваним комесарима на челу са кривком Аћимовићем, они су то потпору нашла у шачици полицијских паса као што су: Драги Јовановић, Вуковић, Бећаревић, Космајић и други. Ти изроди српства звајају по улицама и кућама комунисти и друг народне борце који се боре за твоју слободу и предају их у руке фашистичких освајача који поробили и опљачкали те твоју земљу. Они стрељају у масама те твоје синове.

Српски народ, шта су заслужили изроди? Заслужили су не само твој провал, него и смртни суд изајници која их мрпа пре али касније стаци. Срби, овемогулите те изроде да опроводе у дело наредбе својих окупаторских фашистичких господара. Сви српски народ мора дати највећи отпор тим слугама освајача.

Хрвати!

Грозну срамоту наноси вам огавни издајник Павелић и његова усташка банда свирајући неважне добродошлице одреде против Совјетског народа. Хрвати, не дозволите да један добродошлице време протаче Совјетског Савеза. Ако вас буду терали на силу, ви бежите у шуму и стварајте партизанске одреде, водите борбу против окупатора и Павелићеве усташке банде. Хрвати, организујте се и срушите узурпаторску владавину Павелића, уједињите своје снаге са српским, црногорским, словеначким и другим народима који већ воде оружану борбу против окупатора и њихових слугу. Устајте без оклевања на борбу против окупатора и усташа који

иду у док. и ратни ослободилачке борбе Срби, Црногорци и други народи.

Комунисти Хрватске, Словеније, Далмације, Македоније итд.!

Не оклевајте ни часа, већ хитно организујте партизанске одреде. Станите на чело ослободилачке борбе против окупатора као што то већ чине ваши српски црногорски другови.

Искористите сада у овој тешкој ситуацији ваше годинама стечено искуство. Не пречите ни пред каквим жртвама сада када је у питању ослобођење народа, када фашистички крвавоји прете да истребе све што је испредно и слободољубиво. У бој дугувам. У бој против фашистичких злотора, непријатеља слободе и напретка, у бој за слободу и националну независност, у бој за збацивање фашистичког окупаторског јарма.

Комунисти, на вама лежи тежа, али час тај задатак организације извођача тежке борбе са изводљивим фашистичким злочницима. Имајмо стално у виду да совјетски народи лежу поточица своју драгоцену крв за спас читавог човечанства и то нам налаже да не оклевамо ни часа, да се сина снагама и сретствима боримо у прани редовица народа против фашистичких злочника који угњетавају нашу земљу и који су напали на велики и снажни Совјетски Савез издајући се брзој победи како би онда лакше подјарили читав свет. Ти баналити добијају све јаче и јаче ударе од славне Црвене Армије. Наш је задатак да ч ово не нашем фронту, у њиховој земљи створимо за фашистичке освајаче пропаст, а не базу за снабдевање фашистичких хорда на северу. Будимо храбри, будимо упорни, будимо брзи у својим акцијама, јер ту је у питању част наше Комунистичке партије као најборбенијег одреда радничке класе, ту је у питању част нашег народа.

Радници, војска, грађани и омладине Југославије!

У бој. У бој против фашистичке окупаторске банде која тежи да истреби не само најбоље борце народа, већ и Словене на Балкану, која тежи да подјари читав свет, која тежи да завлада најстрашнију владавину над народима коју памти историја. У бој, јер је сада кинута час да збацимо окупаторски фашистички јарам. У бој, јер је то наш дуг пред совјетским народом који се бори и за нашу слободу. У бој, у последњу бој за уништење фашистичке зарице.

12 Јула 1941 г.

**ЦЕНТРАЛНИ КОМИТЕТ
Комунистичке партије Југославије**

13

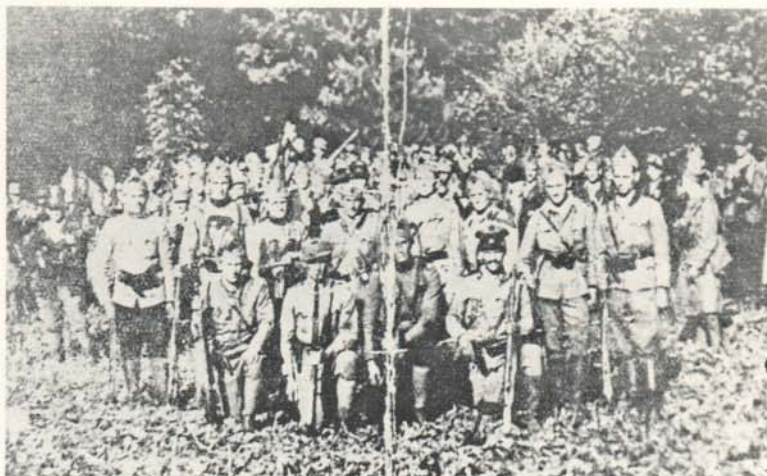
14

15

16

17

18

19

20

САОПШТЕЊЕ Врховног Штаба Народно-ослободилачких партизанских одреда

Народно-ослободилачки партизански одреди никли су и нарастали у сталној и беспощадној борби против немачких, италијанских и мађарских окупатора и свих њихових слугу: Павелића, Ђашића, Ђакића, Исламова и многа сличних издајника и народа наших народа.

Народно-ослободилачки партизански одреди имали су и имају само један циљ: протеривање окупатора на наше земље и ослобођење народа Југославије испод њиховог крвавог јарма. Сва остала питања долазе данас у други ред, а њиху њима и питања власти и обнова бујне изазадле. Она не смеју бити поводом за разједињавање и разједињавање партизанских одреда. Партизански одреди не смеју ни једнако бити оца питања; баш зато они су заједници своје снаге у борби за јединицу оспрски и свих осталих народа Југославије против окупатора, сматрајући ово јединицу као најважнију и успеха народне борбе и лаког победе.

Укупној такви својој. Народно-ослободилачки партизански одреди су и поједино брзску сарадњу свих свих снага које су биле спремне да се залове у борби против окупатора. Они су поједино брзску сарадњу сарађивање и четничких одреда Југословенске војске.

Ови одреди, који ауто првенствено нису узимали никаквог учешћа у борби против непријатеља, ступили су у акцију тек онда када су партизани својом борбом и својом крвавом ослободили велики део српске и босанске територије од окупатора. Али и тада, само један део четника узео је учешћа у борбама против непријатеља заједно са партизанским снагама; у другом делу, четнички одреди изостајући Рачама, протерујући, поручници Маринковића и делови четничких одреда Југос. војске који су узели учешћа у освајању Краљева и Ваљева.

Међутим, за исто то време, дошли су партизани и поштени четници водили на фронтима крваву борбу против непријатеља, знатни делови четничких формација почели су да се заручују у позадни ослобођене области, а неке су, без борбе против окупатора, отпочели борбу за власт против партизана. Такве четничке формације настале су заједно са сас петколованима и противнародне елементе, који су из њих, као на босанске области, бацили у народ сепаратистичког рата и тако изнурта отворени фронт непријатељу.

Једна од таквих банди извршила је напад на Ужичку Пожегу готово омак после одобођења овог места од стране партизана. По наређењу свог Штаба, који је у то време већ био у Рањеној Гори, партизани у Пожегу нису пружили отпор да не би дошло до проливања крвавог крви. Партизани су понели сву тешку жртву ради остварена јединства, у нади да ће овај случај бити споразумно решен на здравствено обе стране.

Нажалост, ствари су се артиријоме развила. Команда четника у Пожеги, на челу са капитаном Игњатовићем, Глишићем и Маринковићем, предузела је одлучне прогонне пожежских партизана и њихових породица. На путу кроз Пожегу били су заустављени и плаћени партизански транспорти, као и транспорти жита и намирница за ужицког становништва. Задржан је и онда једини један транспорт од 300 пушака и много муниције, упућени партизански и четнички одреди који су се борили код Горњег Милановца против окупатора. Хашевици су, аловствали и убијали партизански и партизани — ујички. У Пожеги је, напоном, пружило гостопријемство и напуштање свега између Команда четника у Пожеги и рабробничке Пешачнице банде Божке „Јаворског“, која је нападала партизана и плаћива народ у Арлишким и Морачицим срезу и припрекала напад на Ужиче.

Читавих месец дана, у интересу остварена јединства, партизански одреди су трпели сву отворену непријатељску адекватност Четничке команде у Пожеги, у нади да ће укупно Дража Михаиловић, под чијом се командом формално налазила и пожежски четнички одред, показати добру вољу и пријати пожежске четнике на поштоване споразуме који су били закључени са партизанима. За читао до време војени су разговори између преставника Врховног штаба народно-ослободилачких партизанских одреда и г. Драже Михаиловића.

26 октобра, у Врапчица, закључено је споразум између Врховног штаба партизана и Команде четничких одреда Југ. војске. По овом споразуму била је предузета заједничка сарадња у борби против непријатеља, заједничка војска планова, брзина да обезбеде становништва, слободни транспорт трупа и материјала, извојени ратни судови и читав низ других клаузула које сукољивале уску сарадњу и успешну борбу против непријатеља.

Врховни штаб партизанских одреда је већ сутрадан по овом споразуму показао своју чврсту решеност да га спроведу у дело. Пуштени су на слободу сви четници који су на ратних разлога били опрвањени хапшени од стране партизанских војних власти; Пожега је уступљено 5.000 кг. жита на које је Ужиче коме је ово жито било рањено било у несташцима; а Штабу четника на Рањеној Гори испоручено је омак 500 пушака и 24.030 пушачних метака.

Пазинај, 4 новембра 1941 год.

СМРТ ФАШИЗМУ СЛОБОДА НАРОДУ!

Уместо спровођења споразума с друге стране, настало је међутим — припремање за општу непријатељску акцију.

У Пожеги су и даље задржани и плаћени транспортни аутомобили, жита за ужицко становништво и другог материјала. Муници је убијен друг Малац Благојевић, Командант 1 Шумадијског партизанског одреда. Са помошћу код Краљева повучен је читав једини четнички одред и безбедно живи у позадњу. У Пожеги и неким другим местима настала је опште хапшени партизана, чланова Народно-ослободилачких одреда и њихових пријатеља. На територији ужицког среза отпочели су општа мобилизација четника и кретање њихових партизанских и ратних јединица. У Краљу су четнички начелни транспортне јединице заједно са властима извршиле биранима који брине непријатељу приступу ка Ужичу, и тако приликама убили једног партизанског шофера.

Преставници овог Штаба су тада енергично захтевали од Штаба на Рањеној Гори да се ликвидирају иницијативе народно-ослободилачких партизанских одреда према Ужичу.

Преставници наше које је по плану овог Штаба 1 новембра предузео Штаб ужицког партизанског одреда јасно су изјавили да се радило о читавом плану напада на Ужиче, о ликвидацији свих партизанских одреда који су тог прилика похитани. Пожешка команда била је у отвореној сарадњи са њима а капетан Игњатовић, командант места, јавно је изјавио да „више воли Немце у Ужичу него партизана“.

Тачност ових изјављених изјавила су потврдили догађаји у ноћу између 1 и 2 новембра, када су пожежски четници извршили општу акцију на Ужиче код Трепњине и на снагу неколико километара према градом, а четници на Ивањчице вјешали су бандом Божке „Јаворског“ предузели напад на партизана у Ивањчици. Ова догађаји требали су да буду део општег напада на партизана и њиховог уништења, алима утврђеном да 2 новембра, а напред резултат био, би тај да би непријатељу остави отворен пут за Ужиче. Пожегу, Чачак, Бајину Башту и читаву ослобођену област Србије.

Петколованима и непријатељима народа нису међутим рачунали са снагом и јунаштво наших хрбних партизанских одреда. Непријатељске банде објавиле су од Ивањчице и претрпеле најтеже губитке. Код Трепњине потпуно је сломен напад пожежских четника, а партизанске снаге у победоносном погону потученог непријатеља ушли су 3 новембра у Пожегу.

Преставници четничког Штаба са Рање Горе, капетан Митић који је тог дана позвајо сву са Командом партизана којима је да ова опрвањена одбрана, већ против неопозивних елемената које су напали партизана и прерушили споразум. Партизани не праве питање од места, Пожега и предају у њиху јединици команди, како су у борби претрпели жртву. — Из овог била склопљен је споразум и, у 17 час, Врховни штаб је извршило одлучну непријатељства, с тим да се сутрадан састане именовани партизанско-четничка комисија и изјави део случаја.

Међутим, мушкови г. Михаиловић и негова Команда наводно су откидали овај споразум и предали партизанима ултиматум да се до по-оци 31. повоју на Пожегу истовремено, четници су повукли своје трупе на омак Краљева и упутили да партизана, претели да ће тако учинити, и на свим другим местима. Они су, на тај начин, претворили своје снаге у оруђе непријатеља који жели уништити народно-ослободилачких партизанских одреда и грађански рат. Врховни штаб партизанских одреда одбио је овај непријатељски ултиматум и наредно својим снагама да настављају свим силама борбу против окупатора на фронтима, обезбеле позадни ослобођене стране и редове народних борача од оваквих петколованих намера. На сваки напад партизани ће одговорити победоносно дејством свог оружја, а разоружање нападаче. Сходно томе, настављајући своје циљеве терена у пожежском и ужицком срезу, разоружани су четници у Чачку, Бајиној Башти.

Народно-ослободилачки партизански одреди настављају свим својим поштованом борбу против окупатора, борбу да ослобођење свог народа. Они су чврсто решени да у тој борби напреду до краја. Партизани ће наставити своју борбу на јединицу народа у овом светом ослободилачком рату, настављајући се свим средствима, а по потреби и оружјем у ратну против свих оних који желе нарушити тог јединства и тако забораву у лева народној борби.

Народно-ослободилачки партизански одреди пружају ауто брзску сарадњу свим поштованим четничким снагама који желе да буду оружје непријатеља и који желе само чврсту и доследну борбу за слободу народа. Они позивају се разоружати чврсто одлучно своје ратне, да заједно с њима дају отпор свим петколованима и издајцима, и тако допринесу победи правде старих народа.

Врховни Штаб
Народно-ослободилачких партизанских одреда
Југославије

21

22

8 новембра 1941 године

Бр. _____
службено

МНО. ЧНРЈ.
ОПШ. ВАРШАВ. - СЛОН. ПАРТИЗАНСКИ ОДРЕД
Бр. Пр. 241-1
10

Свима штабовима, политичким комесарима и борцима народно-ослободилачких партизанских одреда Југославије.

НАРЕЂЕЊЕ

У вези са последњим догађајима у којима су војно-четнички одреди иступили са оружаним снагама против партизанских одреда догађају се многобројне појаве зверског мучења, пребијања и убијања наших партизана и курира са стране разних окорелих злочинаца који се налазе у тим војно-четничким одредима, упућујемо следеће наређење свим нашим одредима:

1) Под претњом казне смрти забрањује се одговарати на те злочине сличним протумерама које нису дозвољене у партизанским редовима.

а) малтретирање, пребијање или било какво испољавање личне мржње према заробљеницима који падају у наше руке.

б) апсолутно је недозвољено малтретирање или злостављање становништва на оним подручјима где се воде борбе и ако оно није наклоњено нама.

2) Заробљени непријатељски официри и војници имају се стражарно спровести најближим нашим партизанским Командама, које ће онда саме предузети истрагу против појединаца из редова заробљеника за које се непобитно докаже да су вршили било каква зверства или насиља.

4) Наши штабови и војне партизанске јединице на терену морају на лицу места испитати сваки конкретни случај злостављања наших људи или сељака са стране четника, све то записнички утврдити и по сведоцима потписати и онда доставити то Главном или Врховном штабу.

Наше војне партизанске јединице дужне су више од свих строго да поштују ратничка правила и високо држати неокаљену заставу наших херојских партизанских одреда Југославије.

СМРТ ФАШИЗМУ - СЛОБОДА НАРОДУ

за

Врховни штаб

Народно-ослободилачких партизанских
одреда Југославије

ТИТО

Свима командантима група и одреда, командирима чета и политичким комесарима Народно-ослободилачких партизанских одреда Југославије.

Наређење:

Свима друговима командантима и командирима група, одреда и чета, политичким комесарима и свима друговима партизанима препоручујемо и наређујемо:

1) Да се свуда прикупља и најбржим начином доставља Ужичком народно-ослободилачком партизанском одреду у Ужицу ниже наведено оружје, муниција и материјал:

Француске трометне пушке систем Лебел и муниција за ту пушку.

Чауре за француску трометну пушку систем Лебел.

Чауре наше бојевне муниције 7,9 мм.

Маневарска муниција и чауре за нашу маневарску муницију 7,9 мм.

Муниција и чауре за пушке систем Манлихер.

Осигурачи (поклопци) и упалачи за ручне бомбе.

Чауре од артиљеријске муниције свих калибра.

Постоља и сви делови разних врста митраљева.

Све врсте експлозива у ма каквом облику се он налазио у колико није потребан четима.

2) Да утичу на све другове партизана, а нарочито на млађе и неискусније да штеде муницију и да је троше само кад виде циљ пред собом, који могу нанншанити или кад пуцају по нарочитој команди старешина. Свако пуцање из пушке и аутоматских оруђа насумце, на невидљиве циљеве, из страха и шенлачења треба избегавати.

Посредно гађање на невидљиве циљеве врши се само артиљеријом, бацачима, бомбама и тромблонским бомбама, али и ту треба строго водити рачуна о рационалном трошењу такве муниције.

Смрт фашизму -- слобода народу!

За Врховни штаб
Народно-ослободилачких партизанских
одреда Југославије

ТИТО

Za štampu pripremila NIRO »Književne novine«, Beograd, Francuska 7
Štampa RO grafičke delatnosti »Novi dani«, Beograd, Vojvode Brane 13
1981.

